

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Բ. Կ Ի Պ Լ Ի Ն Գ

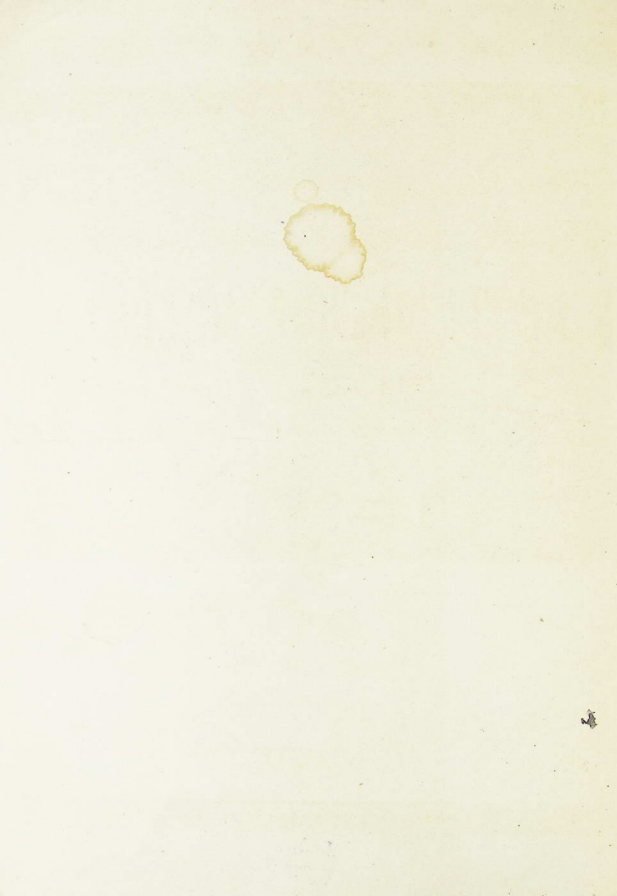

1/10-48.

ԻՐ ԳԼԽԻ
ՏԵՐ ԿԱՏՈՒՆ

ՊԵՏՏՐԱՏ * 1934 * ՅԵՐԵՎԱՆ

5-39a

✓

Ռ. Կ Ի Պ Լ Ի Ն Գ

Դ.Պ.Ե. 3 խորհրդ
Ա. 1935 թ.
№ 20

ԻՐ ԳԼԽԻ ՏԵՐ ԿԱՏՈՒՆ

ՄԵԾԱՀԱՍՈՎ ՅԵՐԱԽԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Թարգմ. ԽՆԿՈՒՄՊԵՐ

Նկարներ՝ Ա. ՊԱՆՈՒՄՅԱՆ

A-III
2791

5402

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԳՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1934

Գրառ. խմբագրիչ՝ Ա. Հ ա յ Ր յ ա ն
Տեխն. խմբագրիչ՝ Ս. Գ ա ա ղ ա Ր յ ա ն
Լիտոգրաֆիան հանձնեց Վառլի՝ Ա. Մ ի ի Ր ա Ր յ ա ն
Մեքագրիչ՝ Պ. Ա Ր ա յ ա ն

Գրավիտ. 8597. պատվ. 1014. հրատ. 3030, տպում 4000

Հանձնված է արտադրության՝ 17 հունիսի 1934 թ.
Ստորագրված է տպագրության՝ 29 սեպտեմբերի 1934 թ.

I

Այս բանը պատահել է այն ժամանակ, յերբ ընտանի կենդանիները դեռ վայրենի էյին: Շունը վայրենի յեր, ձին ել եր վայրենի, կովն ել եր վայրենի, փոչխարն ել եր վայրենի և խոզն ել եր վայրենի, ախպես վայրենի, ինչպես վայրենին կլինի, և բոլորն ել թափառում էյին խոնավ, վայրի անտառներում, վայրենի ու մենակ: Բայց բոլոր վայրենի կենդանիները մեջ ամենից վայրենին կատուն եր: Վայրենի կատուն իր գլխի տերն եր, ման եր գալիս ինքնագլուխ, և ամեն տեղ նրա համար մեկ եր:

Իհարկե, մարդն ել եր վայրենի, շատ վայրենի: Նա սկսեց իր վայրենի դրությունից դուրս գալ միայն այն ժամանակ, յերբ պատահեց կինարմատին, և կինարմատն ասաց նրան, թե իրեն դուր չի գալիս այդպիսի վայրենի կյանքը:

Կիրարմատը գտավ մի հարմար չոր քարայր, վորտեղ քնելն ավելի լավ էր, քան թե մի կույտ խոնավ տերկների վրա: Յեվ նա ավագ փր-
ռեց հատակին և խարույկ վառեց իր այրի խորքում: Այդ յերեկո նրանք
կերան վայրենի վոչխարի միս, շիկացած քարերի վրա տապակած և վա-
րենի սխտորով և վայրենի պղպեղով համեմած: Կերան և վայրենի յեզան
փոսկորների ծուծը, վրան ել վայրենի կեռաս: Հետո տղամարդը գոհ և
բախտավոր մեկնվեց խարույկի առաջ ու քնեց, իսկ կիրարմատը նստեց
ու սկսեց իր մագեքը սանրել: Հետո վերցրեց վոչխարի ուսի մեծ վա-
կորը՝ տափակ թիակը և սկսեց նայել նրա վրա գծած կախարդական
նշաններին: Նորից խարույկին փայտ ավելացրեց. խոնավ, վայրի ան-
տառների բոլոր վայրենի կենդանիները հավաքվեցին միատեղ և նայում
էյին հեռվում վառվող կրակին, զարմանում էյին ու չէյին հասկանում,
թե այդ ինչ բան է:

Հետո վայրենի ձին սմբակը գետնին խփեց ու ասաց:

—Ո՞ր, իմ բարեկամներ և իմ չարակամներ, ինչու համար տղամարդն ու
կիրարմատը այրի խորքում կրակ են արել: Դրանից արդյոք մեզ փաս-
չի՞ հասնի:

Վայրենի շունը բարձրացրեց իր վայրենի քիթը, տապակած մսի
հոտն առավ ու ասաց.

—Յես կգնամ այնտեղ, մտիկ կտամ, կնայեմ և հետո ձեզ կասեմ:
Ինձ հարցնեք, այստեղ յես վատ բան չեմ տեսնում, բացի լավությունից:
Գնանք ինձ հետ, կատու:

—Վնչ,— պատասխանեց կատուն,— յես այն կատուն եմ, վորն իր գլխու-
ման ե գալիս, և բոլոր տեղերն ինձ համար համահավասար են: Յես
չեմ գա:

—Ուրեմն, մենք յերբեք ել բարեկամ չենք լինի,— ասաց վայրենի
շունը և վազեց գեպի այլը: Բայց հենց վոր նա մի քիչ հեռացավ իր
տեղից, կատուն ինքն իրեն մտածեց.

—Բոլոր տեղերն ինձ համար համահավասար են: Ինչո՞ւ համար յես
ել չգնամ նայեմ, դիտեմ ու նորից յետ դանդամ, յեթե ուզենամ:

Յեվ նա ծածուկ գնաց վայրենի շան յետևից ու թաք կացավ մի
այնպիսի տեղ, վորտեղից կարող եր լսել ամեն բան:

Վայրենի շունն այրի մուտքին մոտեցավ, գնչով վեր բարձրացրեց
ձիու չոր մորթին, ներս քաշեց տապակած մսի հրաշալի հոտը: Կիրար-
մատը լսեց շան մոտենալը, ծիծաղեց ու ասաց.

—Ահա յեկել ե առաջին գազանը: Դու թնչ ես ուզում, վայրի ան-
տառների վայրենի գազան:

Ու շունը պատասխանեց.

— Ո՞ր, իմ թշնամի և իմ թշնամու կլին, այդ լճից ե, վոր այդքան տնուշ հոտ ե տալիս վայրի անտառներում:

Այն ժամանակ կինարժատը վերցրեց տապակած մսի վոսկորը և գցեց վայրենի շան առաջ ու ասաց.

— Կեր ու համը տես, վայրի անտառների վայրենի գաղան:

Վայրենի շունն սկսեց կրծել վոսկորը, և իրեն այնպես թվաց, թե իսկի այդպիսի համեղ բան չի կերել, ու ասաց.

—Ո՛ր, իմ թշնամի և իմ թշնամու կին, ելի տուր ինձ:

Ու կինարմատը պատասխանեց.

—Վայրի անտառների վայրենի գազան, ոգնիր ցերեկն իմ ամուսնուն վորս անելիս և պահիր գիշերն այս այրը, այն ժամանակ յես քեզ, ինչքան վոսկոր ուզես, կտամ խորոված մսից:

—Հը՛մ,—ասաց կատուն ինքն իրեն,—սա շատ խելացի կինարմատ ե յեղել, բայց այնքան խելացի չե, ինչքան յես:

Վայրենի շունը ներս սողաց այրը, գլուխը դրեց կինարմատի ծընկներին ու ասաց.

—Ո՛ր, իմ բարեկամ և իմ բարեկամի կին, յես կոգնեմ ցերեկը քո ամուսնուն վորս անելիս ու կպահեմ գիշերը ձեր այրը:

—Հը՛մ,—ասաց ինքն իրեն կատուն,—այդ շուն ե յեղել:

Ասաց ու նորից յետ դարձավ խոնավ վայրի անտառները, թափահարելով իր վայրենի պոչը վայրենի առանձնության մեջ: Բայց նա վոչ վոքի բան չպատմեց այդ մասին:

Զարթնեց քնից տղամարդն ու հարցրեց.

—Ի՞նչ ե անում այստեղ այս վայրենի շունը:

Ու կինը պատխասնեց.

—Հիմա սրան պետք ե կանչենք վոչ թե վայրենի շուն, այլ առաջին ընկեր, վորովհետև սա միշտ և ընդմիշտ կլինի մեր ընկերը: Վորսի գնալիս, միշտ ել հետդ տար:

II

Մյուս ուրը յերեկոյան կինը քաղեց գետափյա մարգագետնից մի գիրկ կանաչ խոտ ու չորացրեց խարույկի առաջ: Կանաչն սկսեց մի այնպիսի անուշ հոտ բուրել, ինչպես նոր հնձած և քիչ չորացած խոտը: Հետո նա նստեց այրի մուտքի առաջ ու սկսեց ձիու կաշուց քաշած փոկերը հյուսել ու սանձ գործել:

Ոտնով, վայրի անտառների բոլոր վայրենի կենդանիները, հավաքված միաստեղ, չեյին կարողանում հասկանալ, թե ի՞նչ յեղավ վայրենի շունը: Վերջապես վայրենի ձին իր վայրենի սմբակը գետնին խփեց ու ասաց:

—Յես կգնամ, կտեսնեմ, կգամ ու կասեմ ձեզ: Կատուն, գնանք միասին:

—Վո՛չ, — պատասխանեց կատուն, — յես այն կատուն եմ, վոք իբ գլխու ման ե գալիս, և բոլոր տեղերն ինձ համար հավասար են: Յես չեմ գա:

Բայց վայրենի կատուն դարձյալ ծածուկ-ծածուկ ձիւռ յետևից
դնաց, խազնվեց աշնպես մի տեղ, վորտեղից կարող եր ամեն ինչ լսել։
— Ահա և յերկրորդը ի՞նչ ես ուզում, վայրի անտառների վայրենի,—
հարցրեց կինարմատը։

վայրենի ձին պատասխանեց.

— Ո՛ր, իմ թշնամի և իմ թշնամու կին, ուր ե մեր վայրենի շունը: Կինարմատը ծիծաղելով ասաց.

— Վայրի անտառների վայրենի գազան, դու յեկել ես վոչ թե վայրենի շան համար, դու յեկել ես համեղ կանաչի համար:

Յեւ վայրենի ձին մոտեցավ նրան ու ասաց.

— Դու ճիշտ ես ասում: Կանաչ տուր ուտեմ:

— Վայրի անտառների վայրի գազան, ծռիւր գլուխդ և, ինչ վոք տալիս եմ, կրիւր մեջքիդ վրա, այն ժամանակ որական յերեք անգամ քեզ կանաչ խոտ կտամ, — ասաց կինը ձիուն:

— Ե՛ր, — ասաց կատուն, — այս կինարմատը շատ խելացի կինարմատ ե յեղել, բայց այնքան խելացի չե, ինչքան յես:

Վայրենի ձին կռացրեց իր վայրենի գլուխը, և կինարմատը սանձը գցեց նրա բերանը, իսկ վայրենի ձին ասաց.

— Ո՛ր, իմ տիրուհի և իմ տիրոջ կին, յես այդ հրաշալի կանաչի համար կծառայեմ քեզ:

— Ե՛ր, — ասաց կատուն ինքն իրեն, — այդ ձին շատ հիմար ե: — Ասաց ու յետ դարձավ վայրի անտառները, թափահարելով իր վայրենի պոչը վայրենի առանձնության մեջ: Բայց վոչ մեկին վոչինչ չպատմեց:

Յերբ մարդն ու շունը վերադարձան վորսից, մարդը հարցրեց.

— Ի՞նչ ե անում այստեղ այդ վայրենի ձին:

Կինը պատասխանեց.

— Հիմա ել չպետք ե դրան վայրենի կանչենք, նա մեր առաջին ծառան կլինի ու մեզ միշտ, ընդմիշտ տեղից տեղ կտանի: Վաղը հեծիւր նրան վորսի գնալիս:

Ձին դարձավ մարդու առաջին ծառան:

III

Մյուս ուր վայրենի կովը, զգուշությամբ, գլուխը կռացրած, վորպեսզի իր վայրենի պոզերը չխճճվեն վայրի ծառերի ճյուղերի մեջ, նույնպես յեկավ քարայրի մոտ: Կատուն ել նրա յետևից ծածուկ յեկավ ու թաղնվեց մի այնպիսի տեղ, վորտեղից կարող եր ամեն ինչ լսել: Յեւ ամեն բան առաջվա պես անցավ: Ու յերբ կովը խոստացավ ամեն ոք կաթ տալ այն հրաշալի խոտի փոխարեն, կատուն դարձյալ վերադարձավ իր վայրի անտառները, թափահարելով վայրենի պոչը վայրենի առանձնության մեջ:

Յերբ մարդը, ձին, շունը վորսից վերադարձան, մարդը հարցրեց, թե ախտեղ ի՞նչ ե անում վայրենի կովը:

— Հիմա նրան ել վայրենի կով չպետք ե անվանենք, այլ մեզ կերակրող: Մրանից հետո նամեզ կտա տաք, սպիտակ կաթ, և յես կնայեմ, կինսամեմ նրան, յերբ դու, քո առաջին ընկերը և քո առաջին ծառան վորսի գնալու լինեք:

Կովը գարձավ մարդուն կերակրողը:

Մյուս ուրը մի առժամանակ կատուն սպասեց, թե արդյոք վայրենի գաղաններից մեկը գնալու չէ՞ դեպ այրը: Տեսավ, վոր գնացող չկա, ինքը վեր կացավ ու մենակ ուղեվորվեց դեպ այրը: Ու նա տեսավ կովին կաթ տալիս, տեսավ այրի խորքում վառված խարույկը, առավ տաքացրած կաթի հոտը:

Յեզ կատունն ասաց.

— Ո՛ր, իմ թշնամի և իմ թշնամու կին, ուր ե գնացել վայրենի կովը:

Կինարմատը ծիծաղեց ու ասաց.

— Վայրի անտառների վայրենի գաղան, վերադարձիր վայրի անտառները, իմ այրի համար ել պետք չեն՝ վոչ ընկերներ, վոչ ծառաներ:

— Յես վոչ ընկեր եմ, վոչ ել ծառա: Յես իմ գլխու ման յեկող կատուն եմ, յես ել մտնել եմ ուզում քո այրը:

— Դու այն կատունն ես, վոր ինքնագլուխ ման ես գալիս, և բոլոր տեղերը քեզ համար համահավասար են, դու վոչ ընկեր ես և վոչ ծառա: Այդ քո բերանով ասացիր: Վոր այդպես ե, դեհ գնա այստեղից, ման արի, ուր ուզում ես:

Այն ժամանակ կատուն տխուր ձևացավ ու ասաց.

— Մի՛թե յես յերեք չպետք ե նստեմ խարույկի առաջ: Մի՛թե յես չպետք ե խմեմ տաք, սպիտակ կաթը: Դու այդքան խելացի յես և այնքան գեղեցիկ: Դու այսպես խիտ չես վարվի կատվի հետ:

Կինարմատն ուրախացած ասաց.

— Յես զիտեյի, վոր խելացի յեմ, բայց յես չգիտեյի, թե գեղեցիկ եմ: Լավ, յես քեզ հետ պայման կկապեմ: Յեթե յես յերեքիցե քեզ գովեմ, այն ժամանակ ել դու մտիր այրը:

— Իսկ յեթե դու յերկու անգամ ինձ գովելու լինեմ, — հարցրեց կատուն:

— Այդպես բան յերեք չի պատահի, — ասաց կինարմատը: — Բայց բան ե, յեթե պատահի, դու կարող ես միշտ և միշտ սրական յերեք անգամ կաթ խմել:

Այն ժամանակ կատուն մեջքը դուրս գցեց ու ասաց.

— Թող քարայրի դռան կաշվե վարագույրը, այրի կրակը, մեկ ել կրակի վրա դրած այն կաթի պուտուկը վկա լինեն, հիշեն իմ թշնամու և իմ թշնամու կնոջ ստաճը:

Այսպես ասաց վայրենի կատուն ու գնաց վայրի անտառները, միշտ շարժելով իր վայրենի պոչը վայրենի առանձնության մեջ:

Յերեկոյան յերբ մարդը, ձին, շունը վերադարձան վորսից, կինը վոչինչ չասեց կատվի հետ կապած պայմանի մասին, յերկյուղ կրելով, թե մի գուցե այդ բանը դուր չգա նրանց:

Ձղջիկը, միայն փոքրիկ չղջիկը, վոր գլխի վրա կախված եր լինում վերից այրում, ամեն իրիկուն թռչում եր կտավի մոտ և նորութուններ պատմում նրան:

Մի անգամ չղջիկը պատմեց.

—Այրում կա մի թմբկիկ, թութուշիկ մանուկ, վորին կինարմատը շատ, շատ ե սիրում:

—Ըհը,—հարցրեց կատուն,— ի՞նչ ե սիրում մանուկը:—

—Նա փափուկ բաներ շատ ե սիրում և սիրում ե, վոր իրեն խտուտ տան: Նա սիրում ե, վոր իր հետ խաղ անեն,—պատասխանեց չղջիկը:

—Ըհը,—ասաց կատուն,— նշանակում ե, ժամանակս հասել ե:

Մյուս որը յերեկոյան կատուն գնաց խոնավ, վայրի անտառի միջով և այրի մուտքի առաջ մի տեղ թագնվեց մինչև առավոտ, մինչև վոր մարդը, շունն ու ձին գնացին վորսի: Կինարմատն այդ որը սաստիկ զբաղված եր

տնային գործերով, իսկ մանուկը լաց եր լինում, խանգարում մորը: Մայրը դուրս եր բերել այրից յերեխային, մի բուռ պսպղուն քարեր առաջն ածել, վոր խաղ անի: Բայց մանուկն ելի լալիս եր ու լալիս:

Այն ժամանակ կատուն իր փափիկի թաթով մի թեթե խփեց մանկան թշին, ու մանուկն սկսեց լեզվին տալ, թոթովել: Կատուն քսվում եր նրա փափիկի վոտիկ-տոտիկներին և վիզը խտուտ տալիս իր թավիկ պոչով: Մանուկը ծիծաղում եր:

Այն ժամանակ չղջիկը, վոր գլխի վրա կախ եր ընկած այրի վերել-վց, ասաց.

—Ո՞ր, իմ տանտիկին և իմ տիրոջ կին և իմ տիրոջ վորդու մայր, ինչպես լավ ե խաղում ձեր մանկան հետ վայրի անտառի վայրենի գաղանը:

—Ինչ գաղան ել վոր լինի, լավ գաղան ե,—ասաց կինարմատը:— Յես այսոր շատ զբաղված եմ, նա ինձ մեծ ծառայութիւն ցույց տվեց:

Յեւ ինչ այն ըրպեյին, հենց այն վայրկյանին եր, վոր կաշվե վարագույրը դռան վերեկց վայր ընկավ: Նա հիշեց կատվի և կինարմատի կապած պայմանը: Իսկ յերբ կինարմատը մոտեցավ կաշին բարձրացնելու, կատուն արդեն իր համար հանգիստ նստած եր այրում:

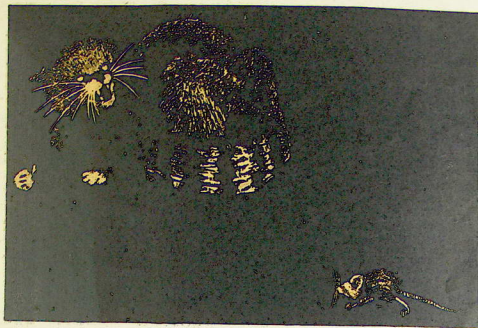
—Ո՞ր, իմ թշնամի, իմ թշնամու կին, և իմ թշնամու վորդու մայր,—ասաց կատուն,—այս յես եմ: Դու մի անգամ ինձ գովեցիր, և յես հիմա միշտ և միշտ, ընդմիշտ կարող եմ նստել այս այրում: Բայց յես ելի այն կատուն եմ, վոր իմ գլխու ման եմ գալիս, և բոլոր տեղերն ինձ համար համահավասար են:

Կինարմատը շատ բարկացավ, շրթունքները սեղմեց ու շարունակեց մանել իր իլիկը: Մանուկը դարձյալ լաց յեղավ, վորովհետև կատուն մոտից հեռացել եր, և մայրն ել չկարողացավ նրա լացը կտրել: Մանուկը թափ եր տալիս վոտներն ու ձեռները, դեմքն ել կապտել եր:

—Ո՞ր, իմ թշնամի և իմ թշնամու կին և իմ թշնամու վորդու մայր,—ասաց կատուն,—կապիր թելը իլիկիդ կեռից և քաշիր հատակի վրայով. այն ժամանակ յես քեզ մի հրաշք ցույց կտամ, վորի վրա այնպես բարձր կծիծաղի քո մանկիկը, ինչպես հիմա լալիս ե:

—Լավ, կանեմ,—ասած կինարմատը,—վորովհետև ուրիշ հնար չկա: Բայց յես քեզանից շնորհակալ յեղողը չեմ:

Նա կապեց թելն իլիկի կեռին և ծայրը ձգեց հատակին: Այն ժամանակ կատուն վազեց թելի յետևից, բռնեց նրան թաթերով, գլորվում եր, թելը նետում եր իր վրայով, յետի թաթերով բռնում, այնպես եր ցույց տալիս, թե թելը լաց և թողնում, հետո նորից հարձակվում եր

Նրա վրա: Իսկ մանուկը բարձր ծիծաղում եր, ինչպես առաջ լաց եր լինում: Նա չորեքթաթ վազ եր տալիս կատվի յետևից, մինչև վոր հոգնեց, բռնեց կատվին, գրկեց ու պառկեց:

— Հիմա, — ասաց կատուն, — յես յերեխի համար յերգ կասեմ և մի ամբողջ ժամ կքնացնեմ նրան:

Յեվ նա բարձր մլավեց, ցածր մլավեց, բարձր ու ցածր մլավեց, այնպես վոր մանուկն անուշ-անուշ, մուշ-մուշ քնեց: Կինարմատը ժպտաց ու, նայելով յերկուսի վրա, ասաց:

— Այդ քնչ լավ բան արիւր դու: Ոոսք չկա, վոր դու շատ խելացի յես, կատու:

Հենց նույն րոպեյին, հենց նույն վայրկյանին եր, վոր այլի խորքում խարույկի ծուխն ու մուխը քուլա-քուլա իջան առաստաղից ցած, փուֆ..., փորովհետև հիշեց կատվի հետ կապած պայմանը:

Իսկ յերբ մուխը քաշվեց, կատուն արդեն հանգիստ նստած եր խարույկի մոտ:

— Ո՛ր, իմ թշնամի, իմ թշնամու կին և իմ թշնամու փորդու մայր, այդ յես եմ, վոր կամ: Արդեն յերկու անգամ ե, վոր դու ինձ գովեցիր: Հիմա յես միշտ, ընդմիշտ կարող եմ խարույկի մոտ նստել: Բայց դարձյալ յես այն կատուն եմ, վորն իր գլխու ման ե գալիս, և բոլոր տեղերը նրա համար համահավասար են:

կինարմատը շատ բարկացավ: Նա արձակեց իր մագեքը: Կրակին փայտ
աժեւացրեց: Բերեց վոչխարի թիակը և սկսեց կախարդութուն անել,
վոր չլինի թե յերկրորդ անգամ եւ կատվին գովի: Դիշ-քիշ աշխարհի
լուսթյուն տիրեց այրում, վոր մինչև անգամ պատիւի մուկն եւ համար-
ձակվեց իր անկյունից դուրս գալու և վազվզելու հատակի վրա:

—Ո՛ր, իմ թշնամի, իմ թշնամու կին,—ասաց կատուն,—լի՛նչ, դո՛ւ կան-
չեցիր մկանը քո կախարդությունով:

—Ա՛յ, ա՛յ, ա՛յ... վոչ,—վախից ճշաց կինարմատը, դէն գցեց ձեռքից
ձեռքի թիակը, ցատկեց կրակի մոտ դրած նստարանին և սկսեց շտա-
պով իր ծամերը հյուսել, վոր մկնիկը նրանց վրայով վեր չբարձրանա:

—Ա՛յ թե ի՞նչ...—ասաց կատուն,—ուրեմն յես փորձանքի չեմ գալ,
յեթե մկնիկին ուտեմ:

—Վճշ, վճշ,—ծամերը հյուսելով պատասխանեց կինարմատը:—Վոր-
քան շուտ ուտես դրան, այնքան շատ շնորհակալ կլինեմ քեզանից:

Կատուն ցատկեց, բռնեց մկանը:

—Հարյուր անգամ շնորհակալ եմ քեզանից: Մինչև անգամ մեր ա-
ռաջին ընկերն եւ այնքան արագ մուկ չի բռնում, վորչափ դու,—ասաց
կինը:

Նույն ըոպեյին, նույն վայրկյանին եր, վոր խարույկի մոտ դրած
կաթի ամանը ճաքեց, յերկու կտոր յեղավ, չը՛խկ, վորովհետև հիշեց կատ-
վի հետ ունեցած տանտիկնոջ պայմանը: Իսկ յերբ կինարմատը նստա-
րանից ցած թռավ, տեսավ, վոր կատուն արգեն գլուխը կախած խմում
եր տաք, սպիտակ կաթը:

—Ո՛ր, իմ թշնամի և իմ թշնամու կին,—ասաց կատուն,—յես եմ, վոր կամ:
Յերեք անգամ դու ինձ գովեցիր, և հիմա եւ յես միշտ և միշտ և ընդ-
միշտ սրական յերեք անգամ կարող եմ խմել տաք, սպիտակ կաթը: Բայց
յես դարձյալ այն կատուն եմ, վոր իմ գլխու ման եմ գալիս, և բոլոր
տեղերն ինձ համար մեկ են:

Այն ժամանակ կինարմատը ծիծաղեց, նրան մի աման կաթ տվեց
ու ասաց.

—Ո՛ր, կատու, դու ամուսնուս պես խեղացի յես: Բայց մի մոռանար,
վոր դու իմ մարդու և նրա ընկեր. շան հետ պայման չունես, և յես
չեմ իմանում, թե նրանք ի՞նչ կանեն քեզ տուն վերադառնալուց հետո:

—Ի՞նձ ի՛նչ,—ասաց կատուն:—Միայն թե նստեմ խարույկի առաջ ու
սրական յերեք անգամ կաթն խմեմ, պայմանին համաձայն: Նրանից հետո
ի՛նչ կուզեն, թող անեն մարդն ու շունը:

Յերեկոյան յերբ մարդն ու շունը ձիու հետ վերադարձան այրը, կինարմատը պատմեց նրանց իր և կատվի մեջ կապած պայմանի մասին, իսկ կատունն նստել եր խարույկի առաջ ու մոմոռում եր:

Այն ժամանակ մարդն ասաց.

— Այդ բոլորը շատ գեղեցիկ, միայն ինձ հետ վոչ մի պայման չի կապել կատուն:

Ասաց, հանեց վոտներէից կաշվե վոտնամանները, վերցրեց քարե կացինը, բերեց իր ձեռքի փայտը, իրար մոտ շարեց ու ասաց.

— Հիմա մենք մեր պայմանը կապենք: Յեթե դու այրի մեջ միշտ և միշտ և բնգմիշտ մուկ չբռնես, յես այս հինգ իրերէից մեկը քո յետեից կշարտեմ: Ինձանից հետո տղամարդիկ ել քեզ հետ այգպես կվարվեն:

— Այ թե ինչ,— ասաց կինարմատը, լսելով այս խոսակցութիւնը:— Կատուն խելացի յե, բայց այնչափ խելացի չե, վորչափ իմ ամուսինը:

Կատուն համբեց հինգ իրերը և ասաց.

— Յես միշտ և միշտ մուկ կբռնեմ այրի մեջ այտեղ յեղածս ժամանակ և գեռ ձեր յերեխի հետ ել կխաղամ: Բայց յես դարձյալ այն կատուն եմ, վոր իր գլխու ման ե գալիս, և վորի համար բոլոր տեղերը համահալաւոր են:

— Բայց վոչ այն ժամանակ, յերբ յես մոտիկ գտնվեմ,— ասաց տղամարդը:— Յեթե դու չասեցիր այդ վերջին խոսքերը, յես միշտ և միշտ մի կողմ կդնեյի այս հինգ իրերը: Բայց հիմա վրազ կշարտեմ վոտնամաններս ու քարե կացինը, յերեք կտոր բան: Բեզ պատահելիս, այգպես կանեմ: Յեվ այգպես կանեն ինձանից հետո յեկող բոլոր տղամարդիկ:

Հետո շունը խոսեց.

— Մի բոլե սպասիր: Կատուն ինձ հետ ել պայման չունի: Պայման չանի և այն բոլոր շները հետ, վորոնք ինձանից հետո պետք ե գան: Կատուն, յեթե դու միշտ և միշտ մուկ չբռնես և սիրալիբ չլինես մանկան հետ, քանի դաս այրը, պետք ե յետեիցը բնկնեմ: Բեզ վոր բռնեցի, իմացիր, վոր գգելու յեմ: Բեզ նույնը պետք ե անեն ինձանից հետո յեկող բոլոր շները:

— Այ թե ինչ... — ասաց կինարմատը, լսելով շան խոսակցութիւնը:— Սա շատ խելացի կատու յե, բայց շան չափ խելացի չե:

Կատուն այտեղ համբեց շան ատամները, վորոնք իր աչքին շատ սուր յերեացին, ու ասաց.

— Յես միշտ և միշտ մուկ ել կբռնեմ, մանկան հետ ել սիրալիբ կլինեմ, յեթե միայն մանուկը շատ սաստիկ չի քաշի մազերիցս ու պո-

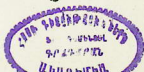
չիցա: Բայց յես դարձյալ այն կատուն եմ, վոր իր գլխու ման ե գալիս, և վորի համար բոլոր տեղերը մեկ են:

— Բայց վոչ այն ժամանակ, յերբ յես մոտիկ կլինեմ, — ասաց շունը: Յեթե դու չասեիր այն վերջին խոսքերը, յես բերանս կփակեյի միշտ և միշտ: Իսկ հիմա, ամեն անգամ պատահելիս, քեզ կփախցնեմ ծառի վրա: Նույնը կանեն ինձանից հետո յեկող բոլոր շները:

Այն ժամանակ մարդը սաստիկ բարկացավ, շարտեց կատվի յետևից փոտնամանները և ձեռքի փայտը, թվով յերեք կտոր: Կատուն դուրս պրծավ այրից: Շունն ել ընկավ յետևից, փախցրեց ծառի վրա:

Յեւ այն որվանից դեսը հինգ տղամարդից յերեքը, կատվին պատահելիս, մի բան չպրտում են նրա վրա, և բոլոր իսկական շները փախցնում են նրան ծառի վրա: Բայց կատուն իր պայմանի համաձայն կատարում ե իր տված խոսքը: Նա մուկ ե բռնում: Սիրալիր ե այն մանուկների հետ, վորոնք նրա պոչից այնքան ել ամուր չեն քաշում:

Այդ բոլորը նա անում ե, բայց և մեկ-մեկ ել, լուսինը ծագելիս, նա նորից գտնում ե իր գլխու ման յեկող կատուն, վորի համար բոլոր տեղերը համահավասար են:

ԼՈՒՅՍ ԵՆ ՏԵՍԵԼ ՅԵՎ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

- 1) Ս. Մաբալի — Փոստ
- 2) Ս. Տաճարուն — Գալլի
- 3) Արկ. Հայդար — Հեքիաթ ապրճական դադարներ, մանուկ-ման-
կերի և նրա հաստատ խոսքի մասին
- 4) Հ. Հայրապետյան — Կոլիտի համար
- 5) Կոնյովա — Վասիկ մաղիկը
- 6) Զինդա — Զյունե Լենինը
- 7) Խնկո Ապեր — Իմ դասը 1-ից 10-ը

ՄԱՍՈՒԼԻ ՏԱԿ ԵՆ ՅԵՎ ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՒՅՍ ԿՏԵՍՆԵՆ

- 1) Արաղի — Հերոս Կարենը
- 2) Լ. Տոլսոյ — Ֆրիտիկը
- 3) Ռ. Ռոլլան — Ժան Քրիստոփ
- 4) Ուլլ — Հերոսույի Պալման
- 5) Միլլեր — Ինչպես մենք ջարդեցինք Յուդենիչին
- 6) Զ. ՍվիՖտ — Գուլիվերը լիկոպուաների մոտ
- 7) Հ. Քումանյան — Շունն ու կատուն

(082)

ԳԻՆԸ 1 ՌՈՒՐ.

ЦЕНА

IV
2791

Р. КИПЛИНГ
КОШКА, ГУЛЯВШАЯ САМА ПО СЕБЕ
Гиз ССР Армении, 1934